

Дата: 22.12.22

Клас: 4 – Б

Предмет: Літературне читання

Вчитель: Лисенко О. Б.

Тема: Робота з дитячою книжкою. З любов'ю до рідної землі. (твори Марійки Підгірянки, Ганни Черінь, Анатолія Костецького, Юрія Шкрумеляка)

Мета. Розширювати знання дітей про Україну, зацікавлювати творчістю поетів і письменників рідного краю, вчити сприймати змальовані словами образи у художніх творах, удосконалювати навички свідомого читання, збагачувати лексичний запас учнів. Сприяти розвитку спостережливості, вміння аналізувати прочитане, креативності. Сприяти вихованню інтересу до читання, любові до Батьківщини.

Хід уроку

Користуйтеся презентацією під час опрацювання даної теми уроку .

1. Організаційний момент.

Приготуйте, будь ласка, все, що потрібно для уроку: підручник, зошит, ручку, олівці.

Старанно працюйте. Не забувайте робити хвилинки відпочинку та релаксації під час уроку.

Добридень, учні мої милі!
Хай живеться вам у мирі,
Хай луна дитячий сміх!
Почнемо урок для всіх.

2. Актуалізація опорних знань.

1) Акрівіри.

- Діти, прочитайте вірш. В чому його особливість? Це акрівіри. Яке слово утворилось із перших літер кожного рядка?

У всіх людей одна святиня,
Куди не глянь, де не спитай,
Рідніша їм своя пустиня,
Аніж земний в чужині рай.
Їм красить все їх рідний край.
Нема без кореня рослини,
А нас, людей, без Батьківщини.

2) Створення асоціативного куща.

Україна... Моя рідна країна, земля наших батьків, на якій нам судилося народитися і жити, яка стала для всіх нас Батьківщиною. Про неї ми багато знаємо, читаємо, слухаємо у піснях. Коли покидаємо межі рідної землі, то гадуємо про неї і прагнемо якнайшвидше повернутись.

- Що ви асоціюєте із Україною? Що нагадує вам про Батьківщину?

3. Вивчення нового матеріалу.

1) Біографічна довідка.

• Довге і важке життя прожила поетеса Марія Омелянівна Ленерт-Домбровська, відома в літературі як Марійка Підгірянка. Народилась вона на Прикарпатті, серед гір - мабуть, тому і назвала себе Підгірянкою. "Я - дитя Підгір'я. Списувала те, що мені старі ліси розказували, вилила на папір враження, якими напувала мене краса природи", - говорила поетеса. З дитинства мріяла стати вчителькою, понад сорок років працювала в різних школах. Знала німецьку, чеську, польську та інші мови, перекладала твори.

• Перед вами фото з молодих літ Ганни Черінь (справжнє ім'я - Галина Іванівна Грибінська). Вона народилася на Київщині і прожила довге, але нелегке життя - 92 роки. Із них понад 70 років жила поза межами України, але із Батьківщиною у серці. Є авторкою понад 40 книжок: статей, оповідань, подорожніх нарисів і творів у жанрі дитячої літератури. Її вірші і оповідання добре відомі маленьким читачам Америки й інших країн, де живуть українські родини. Член Об'єднання Українських Письменників «Слово» і Національної спілки письменників України.

- **Анатолій Костецький** вмів поєднувати серйозність із гумором, дитячі мрії і фантазії - з реальністю. Народився він у Києві, перші казки почув від бабусі. Згодом мама-вчителька почала заохочувати хлопчика до читання. Навчився читати в 4 роки, писати - в 5. Відтоді не розлучався з книгою і пером. Вже перші книжки письменника були схвально оцінені широким загалом читачів і критиків, школярі зустрічали їх з радістю. Чимало творів Анатолія Костецького є в підручниках для молодших школярів, зокрема у "Букварі". Його творчість відзначена преміями кількох конкурсів за кращу книгу для дітей. Лауреат премії імені Лесі Українки і премії імені Миколи Трублаїні.

- **Юрія Шкрумеляк** – вмілий оповідач, талановитий митець слова, неперевершений автор картин з життя безтурботного дитинства. Народився він у бідній селянській родині і протягом всього життя боровся з щастя України (був учасником Січового Стрілецтва, визвольної війни, відбував покарання у концтаборі). Юрій Шкрумеляк - автор понад 30 книг для дітей. Здійснив переклади зі світової класики, пристосовані для малого читача.

2) Робота з творами

МАРІЙКА ПІДГІРЯНКА **ЩО Я ЛЮБЛЮ**

Люблю матусю, батька люблю,
Люблю хатину рідну свою,
І рідну школу і вчителів,
Село, де вперше сонце зустрів.

Люблю в криничці блакитну глиб,
І лан, що родить для мене хліб,
Садок, з якого грушки несу,
Горбок, де білі вівці пасу.

Бо ті горбочки, лани, ліси —
Для мене повні добра й краси,
Бо все, що бачу навколо я, —
То люба, рідна моя земля!

АНАТОЛІЙ КОСТЕЦЬКИЙ РИБАЛКА-ДИВАК

— Гей,
рибалко-риболове!
Похизуєшся уловом?
Ти ж о п'ятій ранку встав.
Чи багато упіймав?
— Що ж, скажу:
улов — чималий!
Бачив, як усе в росі
вранці сонце уставало
із туману на ріці.
Чув, як ранком на зірниці
розправляли крила птиці
і над річкою спроквола
ніжно пробували голос.
А травою луговою
дихав так, що ніби й сам
раннім птахом над рікою
у промінні зависав!..
— Ну а риба де ж, дивак?
— В річці плаває.
Отак!

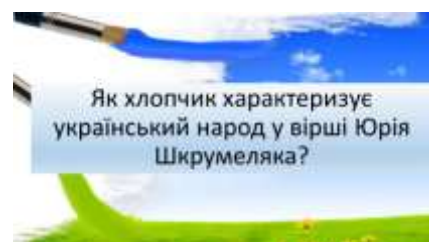

Дайте відповіді на питання:

- ❖ *Що рибалка-дивак вважає багатим уловом? Чим особливі виділені вислови?*
- ❖ *Чи доводилося тобі спостерігати картини, подібні до тих, що бачив рибалка? Опиши їх.*
- ❖ *Як ти вважаєш, кого зі співрозмовників підтримує автор?*

Юрій Шкрумеляк СЛОВО УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ

Там, де неба круг погідний,
Там, де сонце сяє ясне
На українські діти красні;
Де лани, степи безкраї,
Де орел буйний літає,
Де Карпат вершки високі,
Де потоків дна глибокі;
Де Дністер і хвилі Прута,
Де Дніпро, старий Славута;
Де високії могили,
Що в них голови зложили
Мої предки в лютім бою
За Україну любов свою.

- *Перегляд уривка з мультфільму «Слово української дитини».*
<https://www.youtube.com/watch?v=XbEQK6d7RsM>

- Пригадайте, хто автор вірша, за яким створено мультфільм?
- Зачитайте частину, яка не була показана в мультфільмі.
- Із яким почуттям говорить про Україну хлопчик?
- Як ви відповіли б на поставлені у вірші запитання?

Ганна ЧЕРІНЬ
УКРАЇНСЬКІ КВІТИ

*Вийшли зрання на гуляння
Українські діти,
їх стрічали і вітали
Українські квіти.*

*Ось волошки, сонні трошки,
Синім шовком шиті,
Ясноокі, чисто вмиті,
Розбрелись по житті.*

*Ось рожева конюшина,
А на ній і комашина,
Що, не дивлячись на ранок,
їсть солодке на сніданок.*

*А чиї ж то голосочки?
То видзвонюють дзвіночки.
То вони, як телефон,
Розганяють квітам сон:*

*"Дзень-дзень! День!
Вставайте, квіти:
Йдуть до нас веселі діти!"*

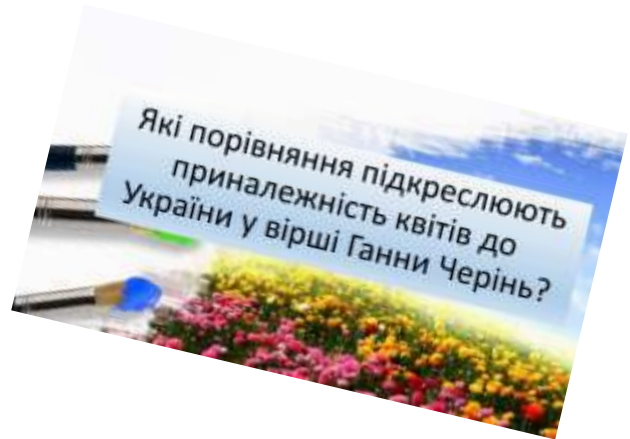
*Чути голосок ромена:
- Не торкайтеся до мене:
Я в недільному вбранні,
Всі пелюстки випрані!*

*На горбочку мак
В шапці, як козак.
Він яскравий, як вогонь,*

*А бундючний - Бог боронь!
Вміє задаватись так
Тільки ще будяк!*

*Там росте холодна м'ята
(Добре пахне, як пом'яти).
Там шовкова трава
Щось шепоче, як жива.*

*А з травички - ніжні личка:
То вже - "Братік і Сестричка",
У тих самих кольорах,
Що на наших прапорах.*

*Розбрелись по полю діти -
Більші, менші і малі -
Молоді яскраві квіти
Української землі.*

3) Вправа «Поєднайте частини прислів'я». Поясніть їх значення.

Поєднайте частини прислів'я

Рідна земля мати —	
Та земля мила,	де мати родила.
У чужій сторонці	а чужа — мачуха.
Кожному мила	своя сторона.
не так світить сонце.	

4. Закріплення вивченого матеріалу.

Тест

1. Познач жанр твору Марійки Підгірянки

- а) вірш
- б) оповідання
- в) притча

2. Познач, із якими квітами зустрілись діти у творі Ганни Черінь.

- волошки
- кульбаби
- конюшина
- троянди
- мак
- м'ята
- братки

3. З якого твору уривок? «Бо все, що бачу навколо я, - то любя, рідна моя земля!»

- А) «Слово української дитини»
- Б) «Мені захотілось додому»
- В) «Що я люблю»

4. Допиши до прикметників іменники з вірша «Слово української дитини» Ю. Шкрумеляка.

- Погідний _____
- Вкраїнський _____
- Старий _____
- Буйний _____
- Високіі _____
- Ясне _____
- Безкраї _____
- Глибокі _____

5. Підсумок уроку.

- *Які нові знання ви отримали під час опрацювання розділу?*
- *Які завдання були для вас найлегшими/найважчими?*
- *Які висновки ви зробили після читання творів розділу «З любов'ю до рідної землі»?*

Домашнє завдання.

Прочитайте твори та дайте відповіді на питання тесту.

*Роботи надсилайте на Human або на
ел. пошту lenusya.lysenko@gmail.com*